

РЕЗОЛЮЦІЯ

науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання громадського здоров'я та екологічної безпеки України» (XXI Марзєєвські читання)

Ми, учасники Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання громадського здоров'я та екологічної безпеки України» (XXI Марзєєвські читання), яка традиційно відбулася 23-24 жовтня 2025 року на платформі ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМНУ», під головуванням Національної академії медичних наук України, Національної академії наук України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України, Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, за участі широкого міжнародного представництва: Голови офісу Європейського регіонального бюро ВООЗ (Німеччина), Європейського центру навколишнього середовища та здоров'я, голови Представництва ВООЗ в Україні, Національної екологічної асоціації (Сербія), засновника фонду Watch Health Care Foundation (Польща), університету Доккіо (Японія), Університету Салерно та Міжнародного Наукового Центру THERADE (Італія), університету Суррей (Велика Британія), Національного агентства з питань охорони здоров'я та Державного університету медицини та фармації «Ніколає Тестеміцану» (Молодова), а також викладачів вищих навчальних закладів МОНУ, представників Центрів контролю та профілактики хвороб МОЗ України, фахівців Держпродспоживслужби, науково-дослідних установ, лікувальних закладів охорони здоров'я, фахових громадських об'єднань, загальною кількістю 1200 осіб,

...роглянувши наступні програмні питання:

- Актуальні питання громадського здоров'я;
- Міжнародна, міжсекторальна та міждисциплінарна співпраця у сфері громадського здоров'я, екологічної безпеки та змін клімату;
- Медико-екологічні та соціально-економічні детермінанти здоров'я;
- Біобезпека;
- Мультисекторальне партнерство при реалізації підходу One Health;
- Радіаційний захист населення;
- Гігієнічні аспекти харчування, виробництва та використання дієтичних добавок;
- Сучасні питання профілактичної медицини дитинства;
- Психологічні та медичні фактори збереження ментального здоров'я населення в умовах війни;

- Управління якістю лабораторних досліджень;
- Розвиток концепції культури здоров'я;
- Санітарно-гігієнічне забезпечення військовослужбовців;
- Санітарно-епідеміологічне благополуччя населення при подоланні наслідків військових дій.

... *керуючись* Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку» № 255/2021 та «Стратегією розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року», розробленої на виконання зазначеного Указу та «Операційного плану реалізації у 2023 році Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року», Законом України «Про систему громадського здоров'я», Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони,

... *узгоджуючи тактичні підходи* до вирішення проблем з оперативними цілями:

2.3. «Забезпечення міжсекторального співробітництва для забезпечення загальнодержавного підходу у вирішенні питань охорони здоров'я»;

2.4. «Забезпечення врахування євроінтеграційних прагнень та глобального порядку денного при формуванні та реалізації політик в сфері охорони здоров'я»;

2.5. «Забезпечення використання належних фактичних даних, інструментів планування, кращих практик та рішень та їх інституалізація задля забезпечення послідовності та гармонізації розвитку системи охорони здоров'я»;

2.6. «Посилення спроможності системи охорони здоров'я у реагуванні на виклики, глобальні загрози та ефективного управління в умовах надзвичайних ситуацій» та оперативною ціллю;

3.1. «Забезпечення безперервного розвитку людського капіталу та створення можливостей самореалізації в системі охорони здоров'я»;

... *зосереджуючи увагу* на сучасних викликах та наукових розробках для громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій в Україні, що належать до викликів та глобальних загроз, зазначених у оперативній цілі 2.6.,

ПРИЙНЯЛИ РІШЕННЯ:

1. Схвалити основні положення заслуханих доповідей.
2. **Констатувати пріоритетність** науково-практичних досліджень забруднення середовища життєдіяльності людини, впливу гострого та хронічного стресу та інших негативних впливів на здоров'я людини внаслідок

збройної агресії з метою зниження дії цих впливів та профілактики віддалених наслідків, що сприятиме досягненню оперативної цілі 2.5. «Операційного плану реалізації у 2023 році Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року» щодо використання належних фактичних даних задля забезпечення послідовності та гармонізації розвитку системи охорони здоров'я.

2.1. Позитивно оцінити роботу Національної академії медичних наук України щодо наукового супроводу забезпечення населення України в кризових умовах сьогодення.

2.2. Створити умови для активнішого обміну досвідом щодо допомоги населенню України в екстремальних умовах між науковими та практичними установами.

2.3. Продовжувати розробку та впровадження методичних рекомендацій для підготовки фахівців до роботи в надзвичайних ситуаціях в науковому, освітньому та практичному напрямках.

2.4. Провести спільні наукові дослідження психологічних та медичних факторів збереження ментального здоров'я українського населення в умовах війни установами НАМНУ та НАПНУ.

2.5. Визнати необхідним забезпечення державного регулювання професійних кваліфікацій у сфері охорони здоров'я відповідно до законодавства Європейського Союзу.

3. Звернутися:

3.1. До Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України і Міністерства освіти і науки України з пропозицією щодо нагальної необхідності створення на факультетах громадського здоров'я вищих медичних навчальних закладів, а в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця у складі Навчально-наукового Інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини, окремого медико-профілактичного факультету (факультету профілактичної медицини), на якому згідно державного замовлення поновити проведення підготовки санітарних лікарів зі спеціальностей: «комунальна гігієна», «гігієна дітей і підлітків»; «радіаційна гігієна»; «гігієна праці»; «гігієна харчування»; «загальна гігієна»; «епідеміологія» та «громадське здоров'я» (бакалаврів, магістрів, докторів філософії) з щорічним набором на 1 курс мінімум 150 здобувачів вищої освіти.

Фахівців перелічених спеціальностей критично не вистачає для реалізації оперативних цілей 2.3; 2.4; 2.6; 3.1. «Операційного плану реалізації у 2023 році Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року» у структурах регіональних центрів контролю та профілактики хвороб МОЗ

України, Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державної служби з питань праці, Центру громадського здоров'я МОЗ України, центрів превентивної медицини міністерств і відомств, медичних підрозділів МО України та інших силових структур.

3.2. До Міністерства охорони здоров'я України:

3.2.1. Щодо делегування профільних представників МОЗ України до складу робочої групи з відновлення та впровадження профілактичної медицини в освітній простір України з метою реалізації пункту 3.1. цього рішення.

3.2.2. Щодо необхідності імплементації нової системи радіаційного захисту та затвердження нових Норм радіаційної безпеки та поновлення раніше скасованих нормативних документів, які стосуються контролю радону.

3.3. До Національної академії медичних наук України:

3.3.1. Щодо делегування представників НАМН України до складу робочої групи з відновлення та впровадження профілактичної медицини в освітній простір України з метою реалізації пункту 3.1. цього рішення.

3.3.2. Стосовно забезпечення подальшої підтримки досліджень щодо моніторингу, аналізу і поширення інформації про якість та безпеку навколишнього середовища та адаптаційних заходів і профілактики захворювань на основі фактичних даних.

3.3.3. Щодо забезпечення розвитку партнерства та співпраці з міжнародними науковими організаціями з питань гігієни довкілля та здоров'я людини.

3.3.4. Щодо впровадження Міжнародних медико-санітарних правил відносно реагування на надзвичайні ситуації.

3.4. До Міністерства науки і освіти України:

3.4.1. З пропозицією щодо розгляду п. 3.1. цього рішення про відновлення факультетів профілактичної медицини у Вищих медичних закладах України та сформулювати відповідне державне замовлення для відновлення системної підготовки високопрофесійних кадрів лікарів-гігієністів, епідеміологів за спеціальністю «медико-профілактична справа» для потреб регіональних центрів контролю та профілактики хвороб МОЗ України, Держпродспоживслужби, Державної служби України з питань праці, Центру громадського здоров'я МОЗ України, центрів превентивної медицини міністерств і відомств, медичних підрозділів МО України та інших силових структур, шляхом створення у вищих медичних навчальних закладах відповідних факультетів громадського здоров'я та профілактичної медицини.

3.4.2. Щодо делегування представників МОН України до складу робочої групи з відновлення та впровадження профілактичної медицини в освітній простір України з метою реалізації пункту 3.1. цього рішення.

3.5. До ЦГЗ МОЗ України, ЦКПХ МОЗ України, органів виконавчої влади:

3.5.1. Об'єднати зусилля щодо проведення між лабораторних порівнянь тестування чинників довкілля та специфічної активності хімічних речовин.

3.5.2 Дослідити концентрації радону в повітрі бомбосховищ, підземних шкіл, дитячих закладів на відповідність національним та міжнародним регламентам щодо вмісту радону в повітрі приміщень з постійним перебуванням людини. Провести ремедитацію бомбосховищ та підземних споруд за необхідністю у разі перевищення нормативів.

4. Доручити ДУ «ІГЗ ім. О.М. Марзєєва НАМН України»:

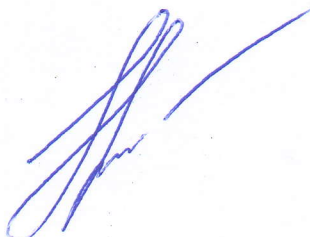
4.1. Ініціювати створення міждисциплінарної робочої групи з відновлення та впровадження профілактичної медицини в освітній простір України для реалізації пункту 3.1. цього рішення.

4.2. Ініціювати створення робочої групи з унормування встановлення та скорочення санітарно - захисних зон та роботи з бізнес - структурами.

4.3. Ініціювати створення робочої групи з імплементації нової системи радіаційного захисту та затвердження нових Норм радіаційної безпеки.

4.4. Інформувати учасників XXI Марзєєвських читань про хід виконання цього рішення.

Голова організаційного комітету,
д.мед.н., професор

Ігор ШКРОБАНЕЦЬ